Skriftbrug i formler

Formler bør så vidt muligt sættes med samme font og størrelse som bogens brødtekst, ligesom super- og subscript bør have samme størrelse og placering som i den almindelige tekst. Det giver et pænere skriftbillede, især hvis udtryk som x^2 i manus er indskrevet skiftevis som formler og som almindelig tekst.

Formler er oftest formateret med fonte som *Times New Roman, Cambria* eller *Calibri*, som alle indeholder mange specialtegn. Hvis man ønsker at bruge en anden font, er det klogt at vælge en med et tilsvarende udvidet tegnsæt, som *Minion Pro* eller tilsvarende. Til matematiske og græske tegn kan man bruge Math Type's gratis fontsæt, som kan downloades sammen med en demo af programmet fra <u>http://www.dessci.com/en/dl/fonts/</u>. Det er især en fordel at bruge Math Type's *Euclid Symbol*, fordi den i modsætning til den almindelige *Symbol* indeholder ægte kursive og fede skriftsnit, og derfor ikke giver problemer i tryk.

Formler er mere omstændelige både at formatere og at rette end almindelig tekst. Desuden er de drilske, fordi de er levende og ændrer sig afhængigt af hvilke fonte, der findes på computeren, og fordi det kan være svært at vide, hvilke skrifttyper, der er brugt. Derfor er det en god ide kun at bruge formler, hvor det er nødvendigt, og at kontakte trykkeriet, inden indskrivningen går i gang for alvor, så man sammen kan afprøve, om alt fungerer som det skal. Det sparer meget tid, hvis formlerne er formateret med de rigtige fonte og størrelser, inden manus sendes til grafikeren. Alternativt kan grafikeren konvertere, og sende det rettede manus tilbage sammen med fontene til en sidste finpudsning hos forfatteren. Under alle omstændigheder bør forfatteren medsende et print eller en PDF, som grafikeren kan checke imod, og formlerne bør være godkendt, inden ombrydningen påbegyndes.

I Word kan man få formler vist med grå baggrund, hvis man sætter Field Shading til Always:

I eksemplet herunder ses nu let flere formler, som med fordel kunne være indskrevet som almindelig tekst:

Den radioaktive-kulstofisotop, C-14. ¶ En logaritmisk skala på y-aksen ¶ Konstanten log a . ¶ 82% af det oprindelige beløb. ¶ Gennemsnitlig vækst a pr. år. $a^n = b \Leftrightarrow a = \sqrt[n]{b}$. ¶ $a^s = 1,38 \Leftrightarrow a = \sqrt[s]{1,38} \Leftrightarrow a = 1,066$. ¶ $\beta = -\frac{P_2}{e_p} + P_2 = -\frac{15}{-3} + 15 = 18$. ¶

Konvertering og formatering af fomler med Math Type

Formler kan konverteres og formateres i programmet Math Type, som fungerer fint sammen med Word.

Først konverteres alle formler til et format, som *Math Type* kan arbejde med. Vælg *MathType > Convert Equations...* fra menulinjen i Word.

W									E	quations exam	ples.docx [Compatibility Mod	de] - Microsoft Word		
Fi	le	Home	Insert	Page Layout	References	Review	View	MathT	ype	Developer				
ΣΙ	Inline		Σ	Display	🕫 Math 🕤	(1) Insert Nu	mber -	ź	Previou	us	₺∑ Equation Preferences	Export Equations	🕜 MathType Help 🔻	
<u>ı∑</u> I	Left-num	nbered	$\sum 1$	Right-numbered	Ω Other -	၌1) Insert Re	ference	0	Equat	ions 👻	∑\$ Format Equations	🗣 Publish to MathPage	∑ MathType on the W	Neb 👻
$\overline{\Sigma}$	Open Ma	ath Input	Panel			2.1 Chapters	& Sections		Next		Σ_{Σ} Convert Equations	Tex Toggle TeX	Σ_ Future MathType	
		Inser	Equations		Symbols	Equation	Numbers		В	rowse	Format	Publish	MathType	5

Indstil vinduet som her, og klik Convert.

quation types to convert:	Convert equations to:	Convert
MathType or Equation Editor equations	MathType equations (OLE objects)	
₩ Microsoft Word EQ fields	C Text using MathType translator:	Cancel
MathType translator text equations	Accord LMS	Help
Word 2007 and later (OMML) equations	, Accord LMS translator v1.00 by Design Science, Inc.	
Whole document	Accord LMS, tdl	
C Current selection	✓ Include translator name as a comment	
	Include MathType data as a comment	

Math Type fortæller, hvor mange formler der blev fundet:

Derefter fastlægges formlernes udseende. Dette skal kun gøres én gang for hver bog eller serie. Indstillingerne gemmes i en .eqp-fil, som bruges til at formatere resten af formlerne. Herved sikrer man, at udseendet bliver konsistent.

Åbn Math Type ved at dobbeltklikke på en af formlerne i teksten:

Σ	MathTyp	e - Equati	ion in Equ	ations ex	amples.do	cx				x
F	ile Edit	View F	ormat S	tyle Size	e Prefere	nces H	elp			
	≤≠≈	åab∿.	111	±•⊗	$\rightarrow \Leftrightarrow \downarrow$	.∵∀∃	∉∩⊂	9 00 E	λωθ	AΩΘ
	(0) [0]		I. Ū	ΣΞΣΞ	∫¤ ∮¤		-→ <del>; </del>	ΩŲ	000 0000	
	πθ	∞ ∈	→ ∂	≤ ≠ :	± (II) [II	] {[]} []]	∑. √	II I	X.	
	Algebra	Derivs	Statisti	cs Matric	xes Se		rig Geo	ometry	Tab 8	Tab 9
	$\sqrt{a^2+b}$	$\frac{1}{x}$ $\lim_{x \to \infty}$	$\lim_{\infty} \sqrt{b^2}$	- 4ac -	$\frac{\partial \pm \sqrt{\partial - 4ac}}{2a}$	$\frac{n!}{r!(n-r)!}$	$\frac{1}{2}$			
	Zk	FS	a m ·	- 0 0	€⊲Þ	[0,1] oc	√ <u>2</u>			
		t t t	t.					10		
Ľ	• • • •	· · · ł		- P		· · I ·		²		· · · · ·
	0	P_1			180					~
	$Q_1 =$				(	=	= 15			
	-	$e_p \times$	$\langle \alpha$	-4	$\times (-$	-3)				
										-
1										F
S	tyle: Math	S	iize: Full		Zoom: 200	% Color:				

Vælg *Style > Define...,* og vælg hvilke skrifttyper der skal bruges, og hvad der skal stå med kursiv eller fed. Math Type's *Factory Settings* er et godt udgangspunkt. I eksemplet her er *Times New Roman* udskiftet med *Minion:*

Circula				
O simple	Auvance			OK
Style	Font	Characte	er Style	Cancel
		Bold	Italic	Help
Text	Minion Pro 🔹			
Function	Minion Pro 🔹			Apply
/ariable	Minion Pro 👻			
	Euclid Symbol 👻		$\checkmark$	Factory settings
J.C. Greek	Euclid Symbol 👻			Use for new equations
Symbol	Euclid Symbol 👻			equations
/ector-Matrix	Minion Pro 👻			
Number	Minion Pro 👻			
Extra Math	MT Extra 👻			
Jser 1	Courier New 🗸			
Jser 2	Times New Roman 🔹			
.anguage/Keybo	ard:			
Fext style	Any			-
Other styles	Anu			•

Vælg *Size > Define* ..., og indstil størrelserne, så *Full* svarer til brødteksten, og *Subscript/Superscript* svarer til *Preferences* i InDesign (man kan også vælge at ændre procenterne i InDesign i stedet, bare de bliver ens):

Full	11	pt	•	^		ОК
Subscript/Superscript	65	%	-	) 💷	$1+B^2$	Canaal
Sub-Subscript/Superscript	45	%	-	Ì	$\sum v^{kp}$	Cancer
Symbol	150	%	-	Ì	$\Delta \Lambda_{\mathbf{Z}_{k}}$	Help
Sub-symbol	100	%	-	ĺ	p=1 -a	
User 1	75	%	•	j		Apply
User 2	150	%	-	-	V Use for new equations	[

Vælg Format > Define Spacing, og indstil efter ønske.

Superscript height og Subscript depth skal svare til InDesign's Preferences.

Line spacing	150	%	•			OK
Matrix row spacing	150	%	•			Canaal
Matrix column spacing	100	%	Ţ.		2	Lancel
Superscript height	45	%	•		$m_{\perp}$	Help
Subscript depth	25	%	•			
Sub/superscript gap	8	%	•			Apply
Limit height	25	%	•	-	Use for new equations	Exctory cottings

Når man er tilfreds, gemmes indstillingerne ved at vælge *Preferences > Equation Preferences > Save to file*, og navngive og gemme filen efter ønske, fx i *Math Type*'s *Preferences* folder:

Save Equation Preferences	X
Save in: 🌗 Preferences	- 🕝 🏚 📂 🛄-
Name	Date modified
🖏 Calibri+Symbol 11.eqp	27-07-2010 01:03 =
Calibri+Symbol 12.eqp	27-07-2010 01:03
Calibri+Symbol 32.eqp	27-07-2010 01:03
📾 Euclid 10.eqp	14-06-2010 15:47
😂 Euclid 12.eqp	14-06-2010 15:47 👻
III.	•
File name: Eksempel	Save
Save as type: Preference File (*.eqp)	✓ Cancel
	Help

Nu kan alle formlerne i dokumentet formateres på én gang.

Vælg Math Type > Format Equations... fra menulinjen i Word.

Klik Browse for at vælge de nye Preferences, vælg at formatere alle formler, og klik OK:

Format equations using preferences from:		ок
C Current document		
C MathType's 'New Equation' preferences		Cancel
C Equation on clipboard		Help
MathType preference file:		
C:\Program Files\MathType\Preferences\Ekse	Browse	
Use for new equations	Preview	
Range:		
Whole document		
C. Current coloction		

Alle formler vil nu blive konsekvent formateret med de nye indstillinger. Det kan tage noget tid.

Hvis der opstår problemer, kan man vælge kun at konvertere formler i valgt tekst, og på den måde identificere fejlkilden, som ofte er en enkelt formel.

Check at formlernes udseende er i orden efter konverteringen. Hvis noget skal ændres globalt, kan man bare justere indstillingerne, gemme en ny .eqp-fil, og formatere alle formlerne igen.

Import i layoutprogram

I nyere versioner af InDesign bliver formler importeret sammen med teksten som embeddede eps-filer. Formlerne har den rigtige størrelse og placering i forhold til teksten, og kan bruges som de er. Farven er RGB-sort, men det er normalt ikke noget problem for trykkeriet at konvertere farven til CMYK-sort.

Man kan også batch-eksportere alle formler fra Math Type som eps-filer og importere dem enkeltvis, eller kopiere dem ind, enten fra Math Type eller Word. Men det er mere omstændeligt, der kan let opstå forbytninger, og det kan være svært at justere størrelser og placering, så alle formler fremstår ens.

Hvis der skal rettes i formlerne efter import, unembeddes de, og rettes i enten Math Type eller Illustrator.

Import, udskrivning og rettelser af formler fungerer p.t. bedst på PC. Se evt. nærmere på <u>http://www.dessci.com/en/</u> <u>support/MathType/works_with.asp#!target=indesign</u>

Eventuelle problemer kan ofte løses ved at udskrive som postscript-fil i stedet for PDF, og ved at udskrive én side ad gangen.